

Pohja pois pateinista

Kulkija on kummissaan, kun hyvästä vaelluskengästä katoaa pohja. Harvinaiselle, mutta harmilliselle ilmiölle löytyi luonnollinen selitys, eikä kengissä ole huhuista huolimatta laatuvirhettä.

TEKSTI JA KUVAT **Kalervo Järvensivu**

Internetin keskustelupalstoilla käydään aika ajoin kiivastakin keskustelua, jossa suomitaan vaelluskengien irtoavia pohjia. Kertomuksissa vähän käytetyistä kengistä mureni välipohja ja pohja irtosi kesken vaellusreissun. Yleensä rikkoutuminen on käynyt täysin arvaamatta ja ilman mitään ennakkovaroitusta. Monen käyttäjän kertomuksessa pohjat irtosivat molemmista jalkineista lähes metrilleen samassa kohtaa reissua. Mistä ihmeestä on kysymys?

Useimmissa tapauksissa pohjat ovat lähteneet jo alkumatkasta. Netissä julkaistuis-

HAURASTUNUT polyuretaani on ihan murua.

KANNAN sisällä materiaali on mennyt hauraaksi.

VÄLIPOHJA on haurastunut koko pohjan alalta, mutta se on paljastunut vasta reunan pettäessä.

REUNA rakoilee kauttaaltaan, mutta kauempaa sitä ei helposti huomaa.

sa kuvissa näkee erilaisia ilmasointiteipillä, rautalangalla ja irtohihnoilla korjattuja vaelluskenkiä, joilla matkaa on jatkettu. Liimaamalla niitä on matkalla yritetty korjata, mutta välipohja on murentunut heti liimauksen vierestä.

Materiaali vanhenee

Vaelluskenkiä korjaavan Gallerian Suutarin **Jussi Pennanen** tuntee ilmiön erittäin hyvin. ”Kyse on kenkien polyuretaanisesta välipohjasta, joka vanhetessaan haurastuu.” Materiaali soveltuu kimmoisuutensa ansiosta erinomaisesti juuri kenkien pohjiin ja kaikki valmistajat käyttävät sitä.

Pennasen mukaan polyuretaanipohjan haurastuminen on hyvin tunnettu asia, eikä sitä voi pitää vikana. ”Kengät on tarkoitettu käytettäväksi”, Pennanen muistuttaa, sillä vanhenemisprosessi lähtee käyntiin, kun kenkiä varastoidaan.

Kun kenkiä käytetään, ovat materiaalit liikkeessä. Silloin välipohjan vanheneminen ei lähde käyntiin. ”Tasaisin välein ulkoiluttettu kenkä kestää vuosikautia, mutta liial-

la säästämällä kengän saa nopeasti pilalle”, Jussi Pennanen opastaa.

Polyuretaanin haurastuminen ei ole pelkästään vaelluskengissä esiintyvä ilmiö. Samaa materiaalia käytetään tavallisissa kaupunkikengissäkin, mutta Pennanen mukaan kuluttajat eivät asiaa helposti edes huomaa. ”Edulliset jalkineet ovat jo muutenkin ehtineet hajota ja joutua romukoppaan, ennen kuin polyuretaani lähtee vanhenemaan.”

Pohjaongelmista on keskusteltu eri jalkineiden kohdalla jo vuosia, mutta aina vastaus on sama: vanhenemisprosessi kuuluu asiaan. Se on nykyisin jopa oleellinen osa ympäristöstä huolehtimisessa, sillä vanhojen kenkien kierrätettävistä materiaaleista valmistetut pohjat eivät jää kuormittamaan kaatopaikkoja – lopulta ne maatuvat.

Yleisradion Kuningaskuluttaja-ohjelma on puinut aihetta muutaman kerran viime vuosina. Esimerkiksi kaksi vuotta sitten Sievin Jalkineiden toimitusjohtaja **Markku Jokinen** vastasi ohjelmassa tehtaan valmistamien nahkasaappaiden pohjien murentumisesta: ”Kengänpohjia koskevat EU-mää-

räykset, jotka säätelevät kaikkia kengänpohjien materiaaleja.”

Ammattipiireissä tätä pidetään nimenomaan merkinä vastuullisen valmistajan valinnasta, jos vaihtoehto on edullinen Kaukoidässä valmistettu muovinen kengänpohja. Ympäristövaikutuksiltaan se on huono valinta, mutta myös käyttöominaisuuksiltaan, ja niitähän kunnollisessa kengässä kuitenkin tarvitaan.

Asiaa ei yritetä peitellä

Nettikeskusteluissa purnataan valmistajien ja maahantuojien vetäytymistä vastuusta. Moni tuntee itsensä petetyksi, kun ei saa vanhojen kenkiensä tilalle uusia. Kenkämerkkien edustajat tuntevat ilmiön, mutta sen laajuutta pidetään vähäisenä. Käyttökänsä päässä olevia jalkineita ei luvata korvata uusilla, sillä materiaalien haurastuminen kuuluu asiaan, eikä tuotteessa silloin ole virhettä.

”Kyllä meillä varmasti on näitä tapauksia Suomessa eniten, mutta myyntimääriin nähden häviävän vähän,” kertoo **Heiko Riedel**,

KOKO pohjan etuosa on lähtenyt irti, ja vauriota on yritetty korjata silikonilla.

KENGÄN kantaa on yritetty korjata huonolla menestyksellä.

IRRONNEEN pohjan ohella kengästä havaitsee myös hoidon puutteesta kärsivän kuivan nahkan.

Meindl-kenkiä maahantuovasta ibex-sport Oy:stä ja jatkaa: ”Meindl on ollut selkeästi pisimpään näillä markkinoilla ja siksi kenkiämme on paljon liikkeellä.” Samasta syystä käyttäjät ovat ehtineet myös varastoida niitä pitkiä aikoja.

”Näitä tapauksia on kaikilla merkeillä, myös meillä”, sanoo **Jyri Hakkarainen** Hanwag-merkkiä edustavasta Fenix Outdoor Oy:stä. ”Yritämme muistuttaa kuluttajille, että kengänpohjan haurastuminen on yhtä normaali asia, kuin vaikka auton renkaiden vanheneminen.”

Tällä Hakkarainen viittaa muutama vuosi sitten käytyyn vilkkaaseen rengaskeskusteluun, jonka tuloksena auton renkailla annettiin kansainvälisen käytännön mukaisesti käyttöikäsuositukseksi kuusi vuotta.

Lowa ja Jack Wolfskin -merkkejä maahantuovan Bonge Oy:n **Joonas Teeriaho** tukee kollegoiden käsitystä pohjakeskustelusta. ”Sitä ei yritetä peitellä tai paeta vastuuta, mutta tapauksia on koko alalla erittäin vähän. On muistettava, ettei kyseessä ole valmistusvirhe eikä materiaalivika.”

Muiden lailla Teeriaho muistuttaa harrastusjalkineiden olevan käyttöön tarkoitettuja. ”Toki toisaalta on ymmärrettävää, että hyviä kenkiä halutaan säästää, mutta laadukkaat kengät on luotu kulkemiseen.”

Kengät voi korjata

Kaikille tutkimillemme vaelluskenkien pohjaongelmatapauksille oli useita yhteisiä tekijöitä. Ikää kengillä oli aina kymmenisen vuotta tai enemmän, mutta usein kuluttaja muisteli niitä nuoremiksi. Kuitteja oli harvoin jäljellä, mutta monissa kengissä on sarjanumerot, joiden perusteella niiden valmistusaika selviää.

Hyvä kunto ja vähäinen käyttö olivat tekijöitä joihin yleensä vedottiin, kun pohjien irtoamista ihmeteltiin. Samalla käyttäjä itse vahvisti syyn polyuretaanin haurastumiseen: käytön puute ja pitkä varastoiminen.

Huollon puute näkyy selkeästi reklamaatiokengissä. Vaikka kuiva nahka sinänsä ei vaikuta pohjamateriaalin haurastumiseen, kenkien huoltaminen hidastaa myös osaltaan vanhenemista. Kun käytöstä likaantu-

neita pohjia pestään ja kenkiä kyllästetään, lisää se myös pohjien ikää.

Harrastustottumusten muuttuminen näkyi myös selkeästi käyttäjissä. Kun kengille ei ollut retki- ja vaelluskäyttöä, saivat ne huilata kaapissa. Retkikärpäsen purressa uudelleen vanhat patiinit kaivetaan kaapista ja lähdetään taipaleelle. Aika on tehnyt tehtävänsä ja pohja tipahtaa tielle.

Suutari Jussi Pennasen mukaan kengät eivät välttämättä ole tiensä päässä, sillä useisiin vaelluskenkiin pohjat voidaan uusia. Monet merkit tarjoavat maksullista palvelua, jossa kengät pohjataan valmistajan toimesta tehtaalla tai vaihtoehtoisesti Suomessa.

”Yleensä kenkä on muuten hyvässä kunnossa, joten pohjaus kannattaa tehdä,” Pennanen muistuttaa. Paljon käytetty kenkä tulee muuten tiensä päähän jo ennen kuin välipohja ehtii haurastua. ✘